

temelínky

Časopis Jaderné elektrárny Temelín ■ ročník XVII. ■ 6 / 2009

Experti ze 14 zemí jednali na Temelíně

Další kroky v dostavbě Temelína

Nevidomí si mohou projít elektrárnu po sluchu

Vánoční stromy a stromky

4 DOMA VIDÍ Z OKNA
NA TEMELÍN. V PRÁCI
ZASE DO JEHO ÚTROB

5 TEMELÍN - OCHRANA
PROSTŘEDÍ PODLE NOREM

6 EXPERTI ZE 14 ZEMÍ
JEDNALI NA TEMELÍNĚ

6 TISKAŘSKÝ ŠOTEK SI POHRÁL
S KALENDÁŘEM 2010 - 2011

7 ZNALOSTI SPECIALISTŮ
Z „JÁDRA“ NESMÍME ZTRATIT

8 DALŠÍ KROKY
V DOSTAVBĚ TEMELÍNA

9 CENY ELEKTŘINY
NA ROK 2010 SE SNIŽUJÍ

10 ORANŽOVÝ ROK 2009
OČIMA STAROSTŮ

12 ČESKÝ KRUMLOV OTEVŘEL
NOVÉ DĚTSKÉ HŘIŠTĚ

12 DĚTSKÉ HŘIŠTĚ I PRO DĚTI
VE VIMPERKU

13 SOLÁRNÍ PANELE
Z NANOVLÁKEN NA TEMELÍNĚ

14 KANOISTÉ OSLAVILI
ŠEDESÁTINY V PLNÉ SÍLE

15 NEVIDOMÍ SI MOHOU PROJÍT
TEMELÍN PO SLUCHU

16 BRUSLENÍ NA NÁMĚSTÍ
JÍŽ POTŘETÍ

16 IC TEMELÍN
- LETOS ASI BEZ REKORDU

17 SCHWARZENBERGSKÉ SVÍCENÍ
MĚLO VELKÝ ÚSPĚCH

17 LHOTECKÝ MOCBOJ PODRUHÉ

18 VÁNOČNÍ STROMY A STROMKY

19 SVÍTÍ PRO VŠECHNY LIDI
DOBŘE VŮLE

20 HRAJEME SI S TEMELÍNEM

NAPIŠTE NÁM

Posílejte nám dál své tipy na reportáže, dotazy či zajímavé fotografie na adresu: útvar Komunikace JE Temelín, Václav Brom, 373 05 Temelín. Využít můžete i adresu elektronické pošty: vaclav.brom@cez.cz. Svůj námět můžete zavolat přímo na telefon 381 102 415 nebo 606 352 518.

Václav Brom, šéfredaktor TEMELÍNEK

TEMELÍNKY

vydává Jaderná elektrárna Temelín ze Skupiny ČEZ. Adresa redakce: Jaderná elektrárna Temelín, oddělení komunikace, 373 05 Temelín. Telefon: 381 102 415, fax: 381 102 828. Číslo ISSN: 0139-6382. Fotografie: Václav Brom, Milan Nebesář, Bohumír Langmaier a Ateliér U Beránka. Titulní stranu nakreslil Paul Gribbin. Elektronickou podobu Temelínek najdete na www.cez.cz

SLOVO ŘEDITELE

Vážení čtenáři, nějak mi připadá, že dvanáct měsíců roku je stále kratších a kratších. Nemáte stejný pocit? Nicméně dvanáctý měsíc je vhodným časem pro ohlednutí se za rokem. Jaký tedy byl rok 2009 z pohledu provozu elektrárny Temelín? Především dalším rokem bezpečného provozu elektrárny. Rokem, kdy jsme posunuli dopředu řadu akcí projektu BEZPEČNĚ 15TERA. Ale také rokem, kdy se nám nepodaří, asi o čtyři provozní dny, splnit celkový plán výroby. Důvodem byly problémy na turbíně prvního bloku. Přesto dosáhneme výroby v rekordní výši. Poprvé se přehoupneme přes 13 miliard kWh. A to je množství elektřiny, které by pokrylo spotřebu Jihočeského kraje na 3,5 roku a všem jihočeským domácnostem by stačilo na jejich provoz více jak 10 let. Více elektřiny za rok vyrobí v ČR jen naši kolegové v Dukovanech.

V roce 2009 jsme udělali další významné kroky ve vztahu s Jihočeským krajem a obcemi v nejbližším okolí elektrárny. Dubnovým podpisem desetileté Rámcové smlouvy o spolupráci mezi krajem a společností ČEZ byla otevřena cesta k dlouhodobé podpoře projektů kraje v celkové výši 3,7 miliardy korun. Čerpání první části ve výši 110 milionů korun již proběhlo a podpora se týkala téměř 600 projektů na území kraje. Podle posledních průzkumů veřejného mínění nás 80 procent jihočeské veřejnosti vnímá jako součást kraje a téměř 70 procent jako spolehlivého partnera společných projektů. Tato důvěra Jihočechů mě těší a chceme být dobrým a spolehlivým partnerem i další roky provozu.

A co nás čeká v roce 2010? V polovině roku chceme zahájit zkušební provoz skladu použitého paliva. Také nás čekají dvě plánované odstávky. Při té letní na prvním bloku poprvé zavezeme do reaktoru ruské palivo a rovněž poprvé naplníme použitým palivem první kontejner CASTOR. Pokračovat bude posuzování vlivu stavby nových bloků na životní prostředí. Společně s krajem a obcemi uděláme další krůčky v projektech na zlepšení infrastruktury v souvislosti s novými bloky. Oslavíme 10. výročí spuštění bloku a v polovině roku ohlásíme historickou výrobu elektřiny 100 miliard kWh. Rok 2010 tedy bude rokem nabitým událostmi. Věřím, že vše zvládneme. Přeji vám všem krásné Vánoce a úspěšný rok 2010.

Miloš Štěpanovský, ředitel JE Temelín

FOTOPŘEHLÍDKA 2009 KONČÍ A 2010 ZAČÍNÁ

Pro poslední kolo naší **FOTOPŘEHLÍDKY 2009** jsme vyhlásili téma: „**ZIMA, VÁNOCE, SILVESTR**“. Opět nám přišla řada fotografií, takže bylo z čeho vybírat. Nakonec jsme vybrali tradiční pěti. Snad se vám budou líbit.

Otištěním těchto fotografií a vánoční odměnou pro jejich autory Fotopřehlídka 2009 končí. Děkujeme všem autorům za jejich snímky. Přejeme vám klidné a příjemné Vánoce a pevnou ruku a dobré oko v roce 2010.

Naše Fotopřehlídka bude pokračovat i v roce 2010. Pro první kolo vyhlášíme téma: „**I ZIMA JE KRÁSNÁ**“. Věme, že zima s bílým sněhem přijde a budete mít možnost vyfotografovat Paní Zimu tak, jak ji fotografové mají rádi. Tedy se třpytem slunce na zasněžené pláni, s návěji bizarních tvarů, s odlesky na rampouchu či ledě. Nebo při veselé koulavačce a sánkovačce s dětmi. Tak jak je rozmanitá zima, tak budou určité rozmanité i vaše fotografie. Již se na ně těšíme.

Každý z autorů může poslat jako přílohu mailu maximálně dvě fotografie ve formátu JPG o velikosti 1600 x 1200 dpi s uvedením svého jména, věku, adresy a samozřejmě krátkým příběhem či komentářem k fotografii. Uveřejněné snímky oceníme drobnými dárky. Uzávěrka je již 8. února 2010 a foto posílejte na adresu: **vaclav.brom@cez.cz**.

Eva Pšeničková, České Budějovice (38 let)

Vloni jsme strávili Silvestra na Prášilech. Bylo krásně, plno sněhu, a tak jsme vyrazili s dětmi na blízky svah. Svou návštěvou nás potčil i samotný prezident Václav Klaus.

Lenka Reindlová, Vodňany (30 let)

Zasílám fotografii své dcery Lilian na zahradě u rodičů ve Volyni letos v únoru po sněhové nadílce.

Vladimír Šafařík, Bechyně (68 let)

Váš časopis velmi rád čtu a vždy tam nacházím něco zajímavého z činnosti JE. Fotopřehlídka 2009 je velmi zajímavá, a tak vám do soutěže posílám foto končící podzimní nálady. Fotografie jsem pořídil na procházce okolo řeky Lužnice, pod bechyňským zámekem v Zářech, když se začal nad řekou náhle vytvářet mlžný opar. Tento úkaz se s okolím zrcadlově odrážel na hladině řeky. (Pozn. Redakce – nám se podzimní variace řeky líbila, tak jsme se rozhodli ji ukázat i čtenářům Temelíně.)

Petra Hánová, Týn nad Vltavou (18 let)
Ohňostrohy v Týně nad Vltavou, kterým jsme přivítali příchod roku 2009.

Radka Štorkánová, Zlín (16 let)

Na fotografii je zachycen snad jeden z nejhezčích vánočních zvyků - pouštění lodiček a pořídila jsem ji při loňských Vánocích.

DOMA VIDÍ Z OKNA NA TEMELÍN. V PRÁCI ZASE DO JEHO ÚTROB

Reaktor 1. bloku Temelína byl spuštěn v říjnu 2000 a od Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB) získal licenci k provozu do roku 2010. Elektrárna proto musí v příštím roce absolvovat další licenční řízení k pokračování provozu na další léta. „Jedním z podkladových materiálů pro jaderný dozor budou i výsledky projektu Periodické hodnocení bezpečnosti,“ potvrzuje vedoucí pracovního týmu Periodického hodnocení bezpečnosti (PSR) na elektrárně Temelín Jaromír Macháček. Tento tým hodnotí bezpečnost elektrárny pomocí tisícovky kritérií a pracuje na této rozsáhlé analýze již druhý rok.

Co je hlavním smyslem periodického hodnocení bezpečnosti?

Jde o proces obvyklý zejména v zemích Evropy, jehož náplní je přezkoumání čtrnácti bezpečnostně významných oblastí od projektu elektrárny až po projevy lidského faktoru. Dosáhneme jím jednak potvrzení platnosti výchozích licenčních požadavků platných v době uvedení elektrárny do provozu a také ověření souladu s aktuálními licenčními požadavky. Toto jsou dva rozhodující cíle. Dalším cílem je srovnání jaderné elektrárny s aktuálními mezinárodními standardy.

Je projekt Periodické hodnocení bezpečnosti pro Temelín novinkou?

Ano, dá se to tak říci. S ohledem k délce provozu Temelína tomu ani jinak být nemůže. Periodické hodnocení bezpečnosti se obecně provádí po pěti až deseti letech provozu. U Temelína tak hodnotíme uplynulých osm let provozu.

S jakými mezinárodními standardy se Temelín porovnává?

Metodický materiál stanovuje přibližně 1000 kritérií, se kterými se stav elektrárny srovnává. I když se to zdá být vysoké číslo, jedná se o poměrně obecná kritéria nezávislá na projektovém řešení dané elektrárny a způsobu jejího provozování. Světově nejrozšířenější systém požadavků poskytují dokumenty Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE). Dalším podkladem je nově se rodící komplex požadavků na zajištění jaderné bezpečnosti ve státech EU, který bude během několika let v rámci harmonizace legislativy těchto zemí implementován i do legislativy ČR. Tyto požadavky formuluje Asociace západoevropských jaderných dozorů (WENRA), jejímž členem je i Státní úřad pro jadernou bezpečnost.

Proč tedy PSR provádíme a co nám to ve finále přinese?

Důvody jsou dva. V první řadě je to snaha ČEZ o trvalé zlepšování úrovně jaderné bezpečnosti. V průběhu uplynulých deseti let se v Temelíně vystřídala řada mezinárodních misí (MAAE, WANO) a jeho provoz je pod nepřetržitou kontrolou orgánů státního

dozoru, zejména SÚJB. Přes tyto skutečnosti je periodické hodnocení bezpečnosti jedinečné svou komplexností a hloubkou hodnocení. S tímto účelem se provádí ve většině států světa, provozujících jaderné elektrárny.

Tím druhým důvodem je potřeba vyhovět požadavkům atomového zákona, který ukládá soustavně a komplexně hodnotit naplňování podmínek bezpečnosti z hlediska stávající úrovně vědy a techniky. A také SÚJB ve svých povoleních k provozu

bloků JE Temelín uvedl podmínku předložit výsledky periodického hodnocení bezpečnosti do dubna 2010.

Kolik lidí a odborností se na periodickém hodnocení bezpečnosti podílí?

Na vlastním hodnocení se podílelo zhruba 100 hodnotitelů, přičemž celý proces byl řízen pracovním týmem, který má 12 členů. Dále byly dvě oblasti hodnoceny specialisty britské společnosti AMEC za pomoci asi 30 konzultantů z řad zaměstnanců ČEZ.

(Dokončení na straně 5)

Jaromír Macháček (* 1968)

Do společnosti ČEZ nastoupil v roce 1996 po ukončení studia na elektrotechnické fakultě VUT v Brně na funkci vedoucího evidence jaderných materiálů. Od roku 2007 do současnosti pracuje jako technik bezpečnostních analýz. V loňském roce byl jmenován vedoucím pracovního týmu pro provedení projektu Periodické hodnocení bezpečnosti JE Temelín po deseti letech provozu.

„Narodil jsem se ve Valticích na jižní Moravě, ale nyní již třináct let žiji v Týně nad Vltavou, kde se mi velice líbí. Temelínské chladicí věže vidím z okna bytu, protože se však na elektrárně zabývám její bezpečností, vím, že žádné reálné nebezpečí nehrozí,“ říká Jaromír Macháček, který je ženatý a má dceru Markétu (12) a syna Petra (8). Svůj volný čas tráví nejraději poslechem příjemné hudby, četbou nebo s přáteli nad sklenkou dobrého vína.

(Pokračování ze strany 4)

Jedná se o komplexní prověrku, na hodnocení se proto podílí prakticky všechny odbornosti: od projektantů až po systémové správce, reaktorovou fyziku, jadernou bezpečnost a řadu dalších.

Můžete již nyní specifikovat nějakou oblast, ve které je Temelín dobrý, a naopak oblast, kde je ve srovnání se světem prostor ke zlepšení?

Dokud nebudou schváleny výsledky hodnocení příslušnými orgány společnosti, je předčasné mluvit o závěrech. Předběžné výsledky však ukazují, že nebyly identifikovány žádné zásadní nedostatky. To ostatně

odpovídá i našemu předpokladu, protože bezpečnost je samozřejmě hodnocena průběžně jinými metodami.

Zpráva vašeho týmu významně ovlivní dění na Temelíně na dlouhých deset let. Co lze od závěrů očekávat?

Jedním z hlavních výstupů budou opatření směřující do různých oblastí. Nejsou vyloučeny projektové změny, opatření v organizační práci, provádění výcviku na simulátoru či náboru nových pracovníků. Ke změně může dojít i v procesu zacházení s dokumentací, v postupech údržby a zkoušek zařízení. Obecně lze říci, že ke změnám

může dojít všude tam, kde lze dále zvýšit úroveň zajištění jaderné bezpečnosti.

Není deset let, s ohledem na rychlost vývoje vědy a techniky v jaderném průmyslu, příliš dlouhý horizont?

Je nutné si uvědomit, že jedním z hlavních principů jaderné bezpečnosti je použití vyzkoušených a osvědčených technologií. Vývoj v této oblasti proto není tak bouřlivý jako v některých jiných oblastech průmyslu. Desetiletá perioda je proto mezinárodně přijata jako optimální.

Václav Brom

TEMELÍN - OCHRANA PROSTŘEDÍ PODLE NOREM

Auditoři společnosti Det Norske Veritas v listopadu opět potvrdili, že elektrárna Temelín naplňuje požadavky mezinárodní normy v oblasti ochrany životního prostředí.

„Systém prověřujeme na Temelíně každoročně již šest let. Z provedených kontrol je patrné, že elektrárna k ochraně životního prostředí přistupuje velmi zodpovědně. Jsou stanovena jasná pravidla, která musí dodržovat nejen zaměstnanci, ale i dodavatelé. Celý systém je na vysoké úrovni a může být příkladem i pro jiná průmyslová odvětví,“ zhodnotil audit jeho vedoucí Vlastimil Pejčoch z mezinárodní auditorské společnosti Det Norske Veritas. V letošním roce se auditoři zaměřili především na oblast sledování životnosti vybraných zařízení jaderné části bloků. Kontro-

lován byl také program na zvyšování spolehlivosti zařízení. „Zaměřili jsme se především na provoz a údržbu jaderné části elektrárny. Prověřováno bylo i nakládání s nízkou a středně aktivními odpady. Výsledkem našeho šetření byla jednoznačná shoda s legislativními požadavky,“ doplnil Pejčoch. Cílem uplatňování systému ochrany životního prostředí je neustálé snižování vlivu provozu na okolí elektrárny. „Ochrana životního prostředí je základní oblast, která bude naší jadernou elektrárnou provázet po celou její životnost. Proto průběžně přijímá-

me taková opatření, abychom systém ochrany životního prostředí dále vylepšovali,“ uvedl tiskový mluvčí elektrárny Temelín Marek Sviták.

Poprvé Jaderná elektrárna Temelín získala certifikát systému řízení ochrany životního prostředí v listopadu 2004. Je vydáván na tři roky a každoročně elektrárna potvrzuje, že pravidla ochrany životního prostředí dodržuje. V roce 2007 získal Temelín certifikát podruhé a v příštím roce elektrárnu čeká třetí obhajoba certifikátu.

Václav Brom

EXPERTI ZE 14 ZEMÍ JEDNALI NA TEMELÍNĚ

V listopadu hostila Jaderná elektrárna Temelín týdenní celosvětové setkání specialistů na znalostní management, organizované Mezinárodní agenturou pro atomovou energii (MAAE). Celkem 28 odborníků ze 14 zemí světa projednávalo, jak uchovávat a předávat znalosti, které jsou důležité pro další rozvoj jaderné energetiky.

Podle vedoucího semináře Zoltána Pásztoryho z Mezinárodní agentury pro atomovou energii, se jaderná komunita může v budoucnu dostat do vážné situace se získáváním nových odborníků. „První generace jaderných expertů odchází do důchodu. Téměř dvacet let se v Evropě, až na výjimky jako je Temelín, jaderné elektrárny nestavěly. To znamená, že tady chybí druhá generace odborníků a přichází rovnou třetí generace, která bude nové jaderné elektrárny stavět a provozovat. Pro zachování kontinuity je oblast přenosu znalostí mezi odborníky velmi důležitá,“ vysvětlil hlavní význam znalostního managementu Zoltán Pásztory.

Vedle 17 odborníků ze zahraničí se semináře zúčastnilo i 11 Čechů včetně zástupců Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Účastníci se během týdne seznámili se zkušenostmi v této oblasti a vyměnili si řadu názorů a zkušeností. Výsledkem semináře a činnosti pracovních skupin bude revize dokumentu MAAE v oblasti řízení znalostí. „Do něj zapracujeme také příklady z Temelína. O získané zkušenosti se chceme podělit s dalšími členskými státy MAAE, které nemají systém znalostního managementu na takové úrovni jako v Temelíně,“ představil hlavní myšlenku týdenního semináře Zoltán Pásztory.

Jaderná elektrárna Temelín je v rámci celé Skupiny ČEZ průkopníkem v zavádění znalostního managementu. I proto spuštění projektu předcházela roční příprava a v dubnu loňského roku tak bylo řízení znalostí na Temelíně zahájeno. „U nás máme pra-

Celkem 128 odborníků ze zahraničí i České republiky jednalo na elektrárně Temelín o problematice zachování znalostí z jaderné energetiky pro další generace provozovatelů.

covníky s výjimečnými znalostmi a dovednostmi, které jsou pro další rozvoj Skupiny ČEZ nepostradatelné. Nejdříve bylo nutné je najít a nyní s nimi musíme správně pracovat. Kromě jejich vlastního rozvoje chce-

me, aby vedle nich vyrostli jejich následníci,“ uvedl hlavní důvod pro zavedení znalostního managementu ředitel elektrárny Temelín Miloš Štěpanovský.

Václav Brom

TISKAŘSKÝ ŠOTEK SI POHRÁL S KALENDÁŘEM 2010 - 2011

V minulém čísle Temelínek jsme vás informovali o distribuci Příručky pro ochranu obyvatelstva v případě radiální havárie JE Temelín. Bohužel při knihařské úpravě si s příručkou Temelína i Dukovan (tiskly se společně) zahrál „tiskařský šotek“ a u některých výtisků došlo k přehození

strany 4 obrazové přílohy. Dukovanská se tak dostala do temelínské verze a naopak. Texty příručky jsou totožné a rozdílné jsou frekvence rozhlasových stanic v kapitole

**VAROVÁNÍ OBYVATELSTVA.
Pro oblast kolem JE Temelín platí tento červený text:**

**Zapněte si rádio a naladěte stanici:
Český rozhlas 1 – Radiožurnál
– 91,1 MHz FM nebo stanici Český rozhlas Č. Budějovice – 106,4 MHz FM nebo si zapněte televizi a sledujte kanál ČT1.**

ZNALOSTI SPECIALISTŮ Z „JÁDRA“ NESMÍME ZTRATIT

„Jaderná komunita se může v budoucnu dostat do vážné situace a rozvoj jaderné energetiky může narazit na nedostatek nových odborníků či na ztrátu klíčových znalostí současných specialistů. Uchování těchto znalostí je tedy pro nás zásadní,“ varuje vedoucí semináře znalostního managementu Zoltán Pásztory z Mezinárodní agentury pro atomovou energii. Celosvětový seminář proběhl v listopadu na elektrárně Temelín.

Proč jste pro uspořádání semináře vybrali právě Jadernou elektrárnu Temelín?

Před rokem a půl jsem se poprvé setkal s Radkem Šulou. Tehdy nám představil projekt, který jste na Temelíně zahájili. Pro mě to bylo velmi zajímavé, a tak jsem se s Radkem domluvil na konání tohoto semináře právě u vás v Temelíně. Musím říci, že to byl velmi dobrý výběr. Máme zde odborníky ze 14 zemí světa. Vzájemná výměna zkušeností je pro budoucí směřování znalostního managementu v jaderném průmyslu velmi důležitá.

Co konkrétně byste vy osobně vyzdvihl na Temelíně v oblasti znalostního managementu?

Určitě bych vyzdvihl podporu, kterou vedení elektrárny projektu poskytlo. To je klíčový moment pro zavedení a rozjezd každého projektu. Důležité bylo, že na startu projektu se podíleli také odborníci z různých profesí i úrovní řízení elektrárny. Rovněž rozhodnutí, že pro zahájení znalostního managementu ve Skupině ČEZ byl vybrán právě Temelín, považuji, díky jeho velikosti a specifické, za velmi dobré.

A naopak, co byste Temelínu doporučil?

Především bych doporučoval v projektu vydržet a pokračovat přesně tak, jak to máte nyní nastaveno.

Co očekáváte od tohoto semináře?

Výsledkem jednání a činnosti pracovních skupin bude revize dokumentu MAAE v oblasti znalostního managementu, do kterého bych chtěl zapracovat také příklady z Teme-

Zoltán Pásztory z Mezinárodní agentury pro atomovou energii (vpravo) v rozhovoru s Radkem Šulou, který má oblast znalostního managementu na starost na elektrárně Temelín.

lína. O získané zkušenosti se pak chceme podělit s členskými státy MAAE, kde systém znalostního managementu není na takové úrovni jako v Temelíně.

Proč má podle vás znalostní management význam pro jadernou energetiku?

Nacházíme se ve velmi vážné situaci se získáváním nových odborníků. První generace jaderných expertů odchází do důchodu. Téměř dvacet let se v Evropě, až na výjimky jako je Temelín, jaderné elektrárny nestavěly. To znamená, že tady chybí druhá generace odborníků a přichází rovnou třetí

generace, která bude nové jaderné elektrárny provozovat. I vy na Temelíně budete potřebovat provozní personál, pokud se pro nové bloky rozhodnete. Proto je nutné, aby současné znalosti v jaderné energetice byly řízeně přenášeny na nové pracovníky. Navíc ve světě je řada zemí, které chtějí zavádět jaderný program. Povinností naší agentury je naučit tyto země elektrárnu nejenom postavit, ale poté ji také bezpečně provozovat.

Marek Sviták

Pro odstranění chyby zašle do každé domácnosti tiskárna Reproprint omluvný dopis, ve kterém bude přelepka se správnými frekvencemi vysílání pro danou lokalitu. Proved'te kontrolu ve svém kalendáři a pokud v něm najdete na straně čtyři chybné frekvence odkazující na Jihlavu, Brno a Znojmo, přelepte je. Pokud vás frekvence v kalendáři odkazují na českobudějovický rozhlas (viz. oranžový text), tak ve vašem kalendáři proběhlo knihařské zpracování správně.

Václav Brom

ZNALOSTNÍ MANAGEMENT (Knowledge Management)

Je to moderní manažerská disciplína, která je zaměřená na lepší využití intelektuálního kapitálu organizace. Jedná se o systémovou práci se znalostmi a dovednostmi, které se nachází uvnitř i vně firmy, například dodavatelů. Pomocí znalostního managementu se převádí individuální znalosti a zkušenosti, a to jak mezi zaměstnanci, tak od zaměstnanců k organizaci. Hospodaření se znalostmi umožňuje společnosti provádět potřebné činnosti bezpečněji, kvalitněji a efektivněji a tak zvyšovat hodnotu firmy.

Oranžový kroužek vyznačuje rozvojovou plochu elektrárny Temelín, kde by se v budoucnu mohly objevit dva jaderné bloky nové generace.

DALŠÍ KROKY V DOSTAVBĚ TEMELÍNA

Třebaže o dostavbě elektrárny Temelín dosud rozhodnuto nebylo, řada přípravných kroků probíhá. Od července 2008 běží řízení, které má posoudit vliv dostavby elektrárny na životní prostředí (proces EIA). To by mělo být ukončeno stanoviskem ministerstva životního prostředí někdy ve druhé polovině roku 2011.

A v srpnu 2009 začala společnost ČEZ hledat dodavatele, který by mohl další bloky na Temelíně postavit.

Podle mluvčího elektrárny Temelín Marka Svitáka nedělá společnost žádné nevratné kroky a zda budou v Temelíně stát další bloky, nakonec rozhodne až vláda.

„Konečné slovo je samozřejmě na vládě jako zástupci většinového vlastníka společnosti ČEZ. Jadernou elektrárnu není možno nikde na světě postavit navzdory vládě. Je však třeba připomenout, že všechny vládní koncepční dokumenty, jako například Státní energetická koncepce a Politika územního rozvoje, s dostavbou elektrárny počítají. Také proto, pokud bychom nebyli připraveni na výstavbu nových bloků, tak bychom ztratili příliš cenného času. Ve světě nyní probíhá příprava výstavby řady nových bloků a nečinností bychom ztratili výhodné podmínky pro zajištění dodávek,“ vysvětluje důvody probíhajících příprav Sviták.

V tendru svoji účast, v závěru října 2009, veřejně deklarovaly tři energetické společnosti – americký Westinghouse, francouzsko-německé konsorcium Areva a ruský Atomstrojexport.

„Nyní posuzujeme kvalifikační dokumenty, abychom si byli jisti, že společnosti splňují kvalifikační předpoklady. Kvalifikované zájemce bychom mohli znát začátkem roku

2010. Poté s nimi budeme jednat ohledně zadání. Chceme, aby všechny firmy měly stejné výchozí podmínky. Navíc kvalitně připravené zadání umožní vzájemnou srovnatelnost všech nabídek,“ představuje Sviták nejbližší kroky ve výběru dodavatele. Podle něj vyzve ČEZ, ve druhé polovině roku 2010, kvalifikované společnosti ke zpracování zadávací dokumentace. Konkrétní dodavatel by mohl být vybrán v roce 2012. Přestože administrativní příprava dostavby elektrárny Temelín začala již v červenci

2008, nové bloky by mohly první elektřinu vyrobit nejdříve v roce 2020. „Příprava nového jaderného zdroje tak trvá v České republice nejméně dvanáct let. Z toho polovinu zaberou administrativní kroky. To představuje jedno z nejnáročnějších administrativních řízení v unii. Například ve Francii trvala administrativní část schvalování elektrárny Flamanville pouze dva a půl roku,“ dodává Sviták.

Václav Brom

ZAJÍMÁ VÁS ROZŠÍŘENÍ TEMELÍNA?

Pošlete nám svůj dotaz. Temelínky odpoví.

Vážení čtenáři, v roce 2010 budou pokračovat především správní a administrativní kroky v přípravě projektu nových bloků pro areál elektrárny Temelín. O záměru se bude určitě mluvit, bude zajímat média, ale řada otázek se objeví i při „sousedském povídání“ lidí, kteří kolem elektrárny žijí. Mohou se přitom objevit otázky, se kterými si rady nevíte, nebo vás osobně něco k záměru zajímá. Pošlete k nám do redakce Temelínek svůj dotaz a my se pokusíme získat odpověď a seznámit s ní i ostatní naše čtenáře.

Své otázky k záměru rozšíření Temelína pošlete na adresu: **Václav Brom, útvar Komunikace JE Temelín, 373 05 Temelín** nebo mailen: **vaclav.brom@cez.cz**.

CENY ELEKTŘINY NA ROK 2010 SE SNIŽUJÍ

Podle Energetického regulačního úřadu klesnou příští rok náklady domácností v ČR za dodávku elektřiny meziročně v průměru o 3,6 procenta. Tato úspora se bude lišit podle regionů a distribuční soustavy. Zákazníci z řad domácností, kterým dodává elektřinu společnost ČEZ, budou platit o 3,55 procenta méně.

Například konkurenční Pražská energetika uvádí snížení cen o 3,21 procenta a E.ON sníží ceny v průměru o 3,97 procenta. „Je třeba připomenout, že společnost E.ON měla dosud vyšší ceny než ČEZ, takže přes vyšší průměrný pokles, bude Skupina ČEZ i v příštím roce nejlevnějším zavedeným dodavatelem na českém trhu,“ uvedl k tomu Ladislav Kříž, tiskový mluvčí Skupiny ČEZ.

Celkovou cenu elektřiny na příští rok ovlivnil hlavně pokles její spotřeby. Ta v ČR v minulých letech dlouhodobě rostla, ale ekonomická krize nyní způsobila, že velcí a střední zákazníci omezují výrobu a odebírají méně elektřiny. Proto klesla především cena silového proudu, tj. elektřiny na výstupu z elektrárny bez započtení nákladů na distribuci. „Na tuto skutečnost jsme reagovali již na začátku listopadu, kdy jsme našim zákazníkům oznámili snížení cen silové elektřiny na rok 2010,“ doplňuje Kříž.

Po zveřejnění regulovaných složek ceny elektřiny také Skupina ČEZ uveřejnila ceníky na rok 2010 pro své zákazníky z řad domácností a drobných podnikatelů. Ceníky jsou rovněž k dispozici na internetových stránkách ČEZ (www.cez.cz), kde najdete mimo jiné potřebné informace pro změnu dodavatele elektřiny.

Rozvoj obnovitelných zdrojů elektřinu podraží

Výraznější pokles finálních cen elektřiny v ČR nakonec zbrzdily dražší systémové služby a rostoucí příspěvek na obnovitelné zdroje energie, který je součástí regulačních

poplatků. Ten by měl podle Energetického regulačního úřadu stoupnout z letošních 52 korun na 168 korun za megawathodinu v příštím roce.

Prudký nárůst nákladů spojených s podporou v roce 2010 je způsoben především očekávaným objemem výroby elektřiny z fotovoltaických elektráren ve výši cca 240 GWh, což vyvolá náklady v hodnotě téměř 2,8 miliardy korun. Nárůst nákladů na podporu výroby elektřiny z ekologických zdrojů má dopad na jednotný celostátní

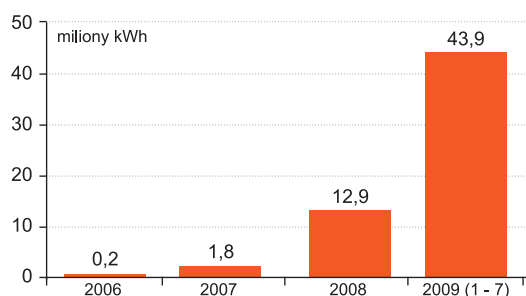
příspěvek konečných zákazníků na krytí této podpory. Cena příspěvku na rok 2010 dosáhne výše 166,34 Kč/MWh, což je více než trojnásobek hodnoty roku 2009.

Podle ERÚ tak celkové náklady na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a drobných zdrojů jsou pro rok 2010 předpokládány ve výši 9,1 miliardy korun.

Jednoznačně největší podporu čerpají fotovoltaické elektrárny. Ty by se podle ERÚ měly v roce 2010 podílet na výrobě z obnovitelných zdrojů 6,3 procenty. Podporu však vyčerpají ve výši téměř 39 procent z celkové podpory. Je to dáno především vysokou výkupní cenou, která v roce 2010 bude 12 850 korun za MWh, tedy téměř desetinásobek proti ceně z elektráren jaderných a klasických. Výhodná výkupní cena garantovaná státem na 20 let zcela logicky k fotovoltaickým elektrárnám přilákala řadu podnikatelů. A ti raketově navýšili množství elektráren a vyrobené elektřiny. Jestliže v roce 2007 bylo v ČR ve fotovoltaických elektrárnách vyrobeno 1,8 milionu kWh elektřiny, tak za sedm měsíců roku 2009 to již bylo 43,9 milionu kWh, tedy během 1,5 roku nárůst na 25násobek.

Václav Brom

Nárůst výroby elektřiny z fotovoltaických elektráren (Srovnání let 2006 - 2009)

Zdroj grafu: Energetický regulační úřad, rok 2009 za prvních 7 měsíců

ORANŽOVÝ ROK 2009

Oranžový rok zavítal i letos do okolí Temelína. Již po čtvrté probíhaly v jedenatřiceti obcích kolem Jaderné elektrárny Temelín desítky zajímavých, zdařilých a mnohdy již tradičních akcí. Dnes již není třeba našim čtenářům vysvětlovat, co to Oranžový rok je a kdo za ním stojí. Anebo přece jen stručně připomeňme, že tímto projektem temelínská elektrárna ze Skupiny ČEZ podporuje kulturní, společenské a sportovní aktivity ve svém okolí, na které by se v obecních rozpočtech nejspíš nenašly finanční prostředky. A nikdo nepochybuje o tom, že jsou to akce prospěšné, neboť upevňují sounáležitost elektrárny s regionem a zároveň utužují společenský život v obcích. Na konto Oranžového roku 2009 přispěla Jaderná elektrárna Temelín částkou více jak devět milionů korun.

A tak díky tomuto partnerství a finanční podpoře opět žily obce kolem Temelína od jara do konce roku čilým společenským životem.

Závěr roku je jako stvořený pro hodnocení uplynulých měsíců a aktivit i pro zamyšlení nad příštím obdobím. Proto jsme se stejně jako v minulých letech zeptali starostů obcí v okolí JE Temelín, jaké akce se letos pod záštitou Oranžového roku u nich uskutečnily, které považují za nejvýznamnější či nejzdařilejší a co plánují v příštím roce. A protože dostavba dalších dvou bloků Jaderné elektrárny Temelín se stává diskutovaným tématem č. 1, zajímaly nás i názory představitelů obcí a občanů na tuto problematiku.

TEMELÍN

Obec, jež dala elektrárně jméno a do Oranžového roku se zapojila od samého začátku projektu.

Za významnou, byť smutnou událost považuje **starosta Petr Macháček** úmrtí dlouholetého člena obecního zastupitelstva Jana Vandy, který pro obec vykonal spoustu záslužných práce. Proto využil i této příležitosti k připomenutí jeho památky.

A co považuje za důležitou událost roku 2009? „Podepsání dlouhodobé smlouvy o spolupráci se společností ČEZ a zejména pak její plnění bude v příštích deseti letech pro naši obec velkým přínosem. Finanční prostředky, které v rámci této smlouvy získáme, využijeme na výstavbu čistíčky odpadních vod v Temelíně, rekonstrukci kanalizace, vybudování vodovodů v částech obce Pláňov a Kaliště a následně na rekonstrukci chodníků a komunikací,“ odpověděl bez váhání starosta a dodal, že specifikovat některou akci jako nejdůležitější je těžké. „Pro nás mají všechny stavby připravované pro příští rok stejný význam. Ať je to II. etapa rekonstrukce kanalizace v Temelíně, revitalizace temelínské návsi, rekonstrukce fotbalového hřiště, rekonstrukce elektroin-

stalace ve školní kuchyni nebo výstavba víceúčelového hřiště ve Zvěrkovicích. Nejdůležitější pro nás bude, když se nám podaří v roce 2010 tyto záměry splnit.“

A názor starosty na dostavbu Temelína? „Ten je v podstatě dlouhodobě neměnný. Souhlasím s dostavbou dalších bloků za předpokladu, že jejich bezpečnost a vliv na životní prostředí budou na špičkové světové úrovni a obyvatelé Temelína a jeho částí budou denně vidět, že bydlení v těsném sousedství jaderné elektrárny jim přináší jisté výhody. Doufám, že v naší obci budou trvale bydlet zaměstnanci elektrárny a naše obec se bude dále rozvíjet a rozrůstat o nové, spokojené obyvatele,“ říká Petr Macháček.

TÝN NAD VLTAVOU

Malebné a přitom moderní město, které leží na dosah jaderné elektrárny a stalo se díky ní přirozeným centrem společenského, kulturního a sportovního dění regionu, to je dnešní Týn nad Vltavou. „A Týn je jediné město v evakuačním pásmu JE Temelín,“ připomíná jeho **starosta Karel Hájek**. A vzápětí bilancuje úspěchy roku 2009: „Nejdůležitější událostí a zároveň úspěchem vltavotýnského samosprávy v roce 2009 bylo jednoznačně dokončení rekonstrukce Městského domu kultury neboli Sokolovny. Město tak získalo pro své občany po mnoha letech dostatečně reprezentativní, víceúčelový kulturní stánek vhodný pro pořádání divadelních a filmových představení vč. promítání filmů v 3D kvalitě. Mohou zde být pořádány plesy, diskotéky, taneční hodiny, klubová shromáždění apod. Máme být právem na co hrdí.“

K desetileté smlouvě o spolupráci mezi městem a ČEZ starosta říká: „Tento krok

Na předvánočním setkání starostů z okolí elektrárny Temelín se sešli Píchová, Petr Macháček a Karel Hájek.

hodnotím velmi pozitivně, neboť přinese našemu městu možnost navýšit investiční prostředky o 10 mil. Kč ročně. I když ani zdaleka jimi nepokryjeme aktuální investiční potřeby města a jeho občanů, pomohou nám lépe se vypořádat s nezbytnými opravami a rekonstrukcemi desítek kilometrů místních komunikací a chodníků.“

V příštím roce plánují vltavotýnská radní další investiční akce, které znamenají zvýšení komfortu občanů. Bude k nim, dle slov jejich starosty, patřit rekonstrukce komunikace Pod tratí a zahájení rekonstrukce pláště budovy Městské polikliniky v Týně, zřízení bezbariérového vstupu a moderní recepce. „Nezapomeneme ani na opravy chodníků na Hlinkách. Těžko rozhodnout v daném okamžiku, čemu dát přednost, co je důležitější,“ tvrdí Karel Hájek.

Pokud jde o dostavbu Temelína, starosta Týna považuje zatím jadernou energetiku za jedinou alternativu k získání potřebné elektrické energie. „Pokud se budou další bloky budovat v Temelíně, předpokládám, že se to významně projeví v podpoře regionu kolem něj. Naše podpora dostavbě jaderné elektrárny je podmíněna významným přínosem této stavby pro uspokojení

9 OČIMA STAROSTŮ

i zástupci města a obcí (zleva) Jan Čihovský, Karel Lukáš, Jana

tak, aby obec mohla prostředky využívat operativněji anebo převést část peněz do dalšího roku.“

V příštím roce oslaví Všemyslice hned několik významných výročí, a tak akce k těmto příležitostem budou rozhodně patřit mezi ty nejdůležitější. „Je to např. 105 let založení SDH Neznašov a setkání rodáků této části naší obce nebo 85. výročí všemyslických hasičů. Chybět nebudou další společenské a sportovní události. Pokud se týká obnovy obce, máme v plánu opravu místních komunikací v hodnotě 14 mil. Kč. Chceme požádat o dotaci na stavbu ČOV a kanalizace, dále na stavbu pečovatelského domu v Neznašově. A zapomenout nemáme ani na komunální volby,“ připomíná Jan Čihovský.

Na otázku k dostavbě Temelína odpovídá: „Dostavba jaderné elektrárny v lokalitě Temelín má své zastánce i odpůrce. Pokud se týká mne samotného, nejsem proti dostavbě dalších dvou bloků s tím, že budou postaveny v souladu s novými vědeckými poznatky a s využitím nejmodernějších technologií, že bude zaručena jejich vysoká bezpečnost a budou bezpečně a spolehlivě provozovány.“

DŘÍTEŇ

I tato obec, která má temelínskou elektrárnu za humny, nezůstává stranou projektu Oranžový rok. Její **starosta Karel Lukáš** oceňuje finanční podporu projektu, který do Dřítěně a jejích částí přináší spoustu zajímavých událostí, jichž se občané rádi účastňují. Starosta vzpomíná: „Za nejzdařilejší považuji červnové oslavy 115 let založení SDH Záblatí a sraz rodáků. 27. června jsme v Dřitni uspořádali 1. ročník fotbalového turnaje mužů Energiecup o putovní pohár ředitele JE Temelín, v němž se utkalo osm mužstev. Bohatý doprovodný program přilákal více než tisíc diváků. I přes nepřízeň počasí a záplavy jsme byli s průběhem turnaje spokojeni. V srpnu se uskutečnila v Malešicích hasičská soutěž, a sice 6. ročník o putovní pohár Skupiny ČEZ v disciplíně požární útok, která byla součástí Velké ceny okresu České Budějovice.“

V příštím roce počítají v Dřitni asi s 35 – 40 akcemi, které uspořádají obec a místní spolky. „Za nejvýznamnější považujeme oslavy 520. výročí existence obce Velice, dětské dny a 7. ročník o pohár Skupiny ČEZ v pozářním sportu,“ řekl starosta.

Názor Dříteňských v čele se starostou Lukášem na stavbu dalších bloků JE Temelín:

„Nehodnotíme tento záměr záporně. Od dostavby očekáváme pracovní příležitosti, výstavbu nových bytů pro zaměstnance elektrárny, zlepšení občanské vybavenosti v obci, příliv mladých lidí do obce. Dostavba Temelína jistě bude celkovým přínosem pro náš region.“

OLEŠNÍK

Jedinou ženou na postu starosty obce mezi těmi, kdo se zapojili do naší ankety, je **starostka Olešníku Jana Píchová**.

Za nejvýznamnější akci, která se uskutečnila v rámci Oranžového roku 2009, označila červnovou oslavu 600 let první písemné zmínky o obci Olešník, která se vydařila a měla velký ohlas mezi občany i hosty. „Za důležité pro běžný život obce považuji pořízení bezdrátového rozhlasu do všech obcí, které jsou součástí Olešníku,“ dodává starostka.

„Velmi kladně hodnotím podepsání dlouholeté smlouvy o spolupráci se společností ČEZ, která nám zajistí roční příjem do obecní pokladny ve výši jednoho milionu korun. Tyto prostředky využijeme pro rozvoj naší obce, ke zlepšení infrastruktury a životního prostředí. Jen mě mrzí, že údajně již nemůžeme žádat o regionální příspěvky Nadaci ČEZ. Takto jsme dřív získali další finance, minimálně 400 tisíc korun, na rozvoj obce,“ trošku si posteskla Jana Píchová a hned dodala, co plánují v Olešníku pro rok 2010. Nejdůležitější bude dostavba kanalizačního řádu. „Jedná se o finančně náročnou akci, kterou můžeme realizovat jen díky 65% dotaci ministerstva zemědělství. Po dokončení stavby bude celá obec napojena na naši ČOV, která byla zkolaudovaná letos v červnu. V Chlumci a Nové Vsi budeme čistit obecní rybníky.“

A jak se dívá první žena Olešníku na dostavbu Temelína: „Rozšíření JE Temelín bude dle mého názoru přínosem nejen pro okolní obce, ale pro rozvoj celého regionu a jeho obyvatele. Je to hlavně příležitost pro místní firmy, vzniknou nová pracovní místa, a to jak po dobu výstavby, tak i po uvedení nových bloků do provozu.“

Čtvrtý ročník Oranžového roku je za námi. V roce 2010 proběhne pátý Oranžový rok, který přinese občanům obcí v blízkosti Jaderné elektrárny Temelín hodně zajímavých akcí, které stojí za to navštívit.

Zpracovala Mirka Lednická

investičních i neinvestičních potřeb občanů našeho města. To by si měla společnost ČEZ a především její majoritní vlastník, Česká republika, uvědomit,“ zdůrazňuje starosta Hájek.

VŠEMYSLICE

Ani tato obec si nemůže stěžovat na nedostatek akcí, které jí umožnily uskutečnit finanční prostředky z projektu Oranžový rok. **Starosta Jan Čihovský** vyjmenovává ty nejvýznamnější: „V květnu to byla oslava 100. výročí založení Obecní školy ve Všečci, spojená se setkáním rodáků. V červnu byl dokončen a slavnostně otevřen sportovní areál v Bohunicích, jehož stavba si vyžádala přes 10 mil. Kč. Areál bude sloužit k aktivnímu trávení volného času mládeže i dospělých.“

Podepsání rámcové smlouvy o spolupráci s ČEZem hodnotí starosta pozitivně: „Pro naši obec to znamená příjem čtyř milionů korun ročně, které využijeme na nutné opravy obecních objektů, cest a vybudování nové infrastruktury. Na druhou stranu je třeba říct, že by bylo dobré smlouvu upravit

ČESKÝ KRUMLOV OTEVŘEL NOVÉ DĚTSKÉ HŘIŠTĚ

Posledního listopadu otevřel Český Krumlov nové dětské hřiště u rybníka na Horní Bráně. Náklady na jeho výstavbu dosáhly 1,592 milionu korun a byly pokryty finančním příspěvkem jeden milion korun od Jaderné elektrárny Temelín a rozpočtem města.

Od října letošního roku se v oblíbené odpočinkové zóně Českého Krumlova objevila řada herních prvků, včetně horolezecké stěny pro děti od 6 do 14 let. Hřiště na Horní Bráně je koncipované jako fitness centrum a sportoviště na čerstvém vzduchu. V síťové pyramidě děti procvičí rovnováhu, v dřevěné věži pak mohou posilovat a cvičit koordinaci nebo si odpočinout na skluzavce. Horolezecká stěna je pak lákadlem pro mladé adrenalinové nadšence.

„Investice do našich dětí se vždy vyplatí. Ať je to do školských zařízení nebo do dětských hřišť pro naše nejmladší spoluobčany. Jsem rád, že Jaderná elektrárna Temelín podpořením projektu druhého dětského hřiště v našem městě dodá „energii“ dětem,“ pochvaluje si spolupráci starosta Českého Krumlova Luboš Jedlička.

V jižních Čechách je již, díky pomoci Jaderné elektrárny Temelín a Nadace ČEZ, v provozu 25 dětských a sportovních hřišť. „Ještě do konce letošního roku budou na jihu Čech otevřena hřiště ve Vimperku a v Boršově nad Vltavou. Od roku 2010 si tak bu-

dou jihočeské děti hrát již na 27 hřištích vybudovaných s podporou elektrárny Te-

melín nebo Nadace ČEZ,“ říká zástupce ředitele elektrárny Temelín Antonín Ješátko.

Marek Sviták

DĚTSKÉ HŘIŠTĚ I PRO DĚTI VE VIMPERKU

Dva týdny před Vánoci, tedy jako předčasný vánoční dárek, otevřel Vimperk nové dětské hřiště na sídlišti Mírová, kde žije téměř třetina obyvatel města. Náklady na jeho výstavbu dosáhly 1,7 milionu korun a byly pokryty finančním příspěvkem jeden milion korun od Jaderné elektrárny Temelín a rozpočtem města.

Nové hřiště má ideální polohu, když je umístěno mezi panelovými domy, poblíž mateřské školy a zároveň v blízkosti základní školy. V těsné blízkosti se sice nachází sportovní hřiště, které však již neodpovídá požadavkům provozu i bezpečnosti a město na něm v budoucnu plánuje rekonstrukci. Nové dětské hřiště bylo vybaveno čtyřmi moderními hracími prvky, pod kterými byla zřízena dopadová a bezpečnostní plocha z pryžových dlaždic, která se vyznačuje

vysokou bezpečností, dlouholetou životností a snadnou údržbou. „Vybrané hrací prvky jsou určeny převážně pro školáky základních škol, neboť vyžadují určitou fyzickou zdatnost. Obdobné Vimperk do této doby dětem nenabízel. Naším cílem bylo vytvořit atraktivní místo, které děti přiláká ke hře, a tím se omezí například vandalismus. Inu platí známé - kdo si hraje, nezlobí,“ říká starosta Vimperku Pavel Dvořák.

Marek Sviták

SOLÁRNÍ PANELE Z NANOVLÁKEN NA TEMELÍNĚ

Energetická společnost ČEZ a firma ELMARCO jako první na světě zkoušejí solární panely s nanovláknem. Testovací pracoviště je od října v provozu přímo v areálu elektrárny Temelín. Oba partneri na něm chtějí ověřit ekonomickou výhodnost tohoto nového způsobu výroby „zelené energie“.

Cílem bude zavedení ekonomicky výhodných solárních panelů, které jako první na světě k výrobě energie využívají nanovláken. První etapou je testování těchto panelů v reálných podmínkách a porovnání výkonu klasických křemíkových a nových „nanovláknenných“ panelů, založených na technologii vyvinuté firmou ELMARCO.

Instalovaný výkon celé sestavy je 840 W, z toho přibližně 60 % tvoří klasické křemíkové panely a 40 % připadá na nanovláknena. Panely jsou instalovány na všechny světové strany, a to umožní sledovat jejich chování při různých teplotních a světelných podmínkách.

„Jedna testovací fotovoltaika pracuje již na Dukovanech, proto celkem logicky padla volba v tomto případě na Temelín.

Prostorově to není náročné, neboť panely zabírají plochu o velikosti přibližně šestnáct metrů čtverečních. Z minulosti jsou však známy případy, kdy nedostatečně chráněné solární panely byly často poškozeny nebo i zcizeny. Umístěním panelů uvnitř jaderné elektrárny je toto riziko eliminováno a testování může probíhat plynule a v klidu,“ říká ředitel JE Temelín Miloš Štěpanovský.

Světová premiéra nové technologie

„Nikde na světě nebyla dosud nanovláknena použita pro tento konkrétní typ solárních panelů. Proto, abychom ověřili reálnou

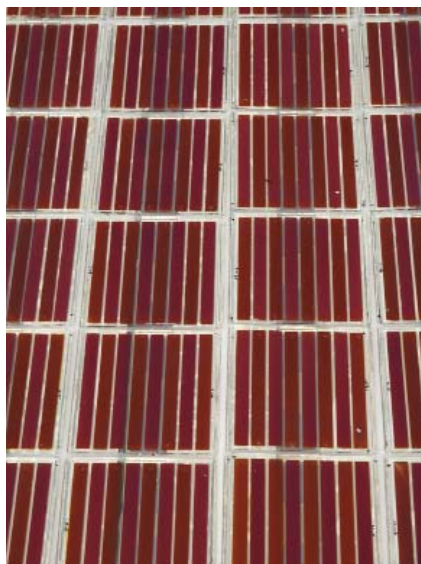

Fotografie z montáže testovacího pracoviště v areálu elektrárny Temelín

funkčnost, volíme kombinaci křemíkových i nanovláknenných solárních panelů na jednom místě. Byly nainstalovány na všechny čtyři světové strany, tj. nejen na jih, jak je obvyklé u klasických křemíkových panelů. To nám umožní porovnat chování klasických

panelů s nanovláknem při různých světelných a teplotních podmínkách,“ uvedl Ladislav Mareš, jednatel firmy ELMARCO. Pro Skupinu ČEZ je projekt součástí výzkumu, vývoje a testování nových energetických technologií. „Očekáváme, že tento nový typ panelů by se vzhledem ke své flexibilitě mohl uplatnit jako součást stavebních konstrukcí budov. Fyzikální vlastnosti panelů dávají naději i na využití při osvětlení, kdy křemíkové články špatně fungují. Pokud bude navíc výroba panelů na bázi nanotechnologie levnější v porovnání s klasickými křemíkovými články, pak se bude jednat o průlom,“ uvedl Aleš Laciok, koordinátor výzkumu a vývoje ČEZ, a. s.

Unikátní technologie nejvyspělejších DSSC panelů je založena na využití anorganických nanovláknenných materiálů, vyrobených technologií NanospiderTM, pro kterou drží společnost ELMARCO celosvětový patent. Nový typ nanovláknenného solárního panelu, který je nyní základem společného projektu Skupiny ČEZ a společnosti ELMARCO, měl světovou premiéru na letošním světovém summitu Nanofibers for the 3rd Millennium - Nano for life v Praze.

Solární panel z nanovláken

Křemíkový solární panel

KANOISTÉ OSLAVILI ŠEDESÁTINY V PLNÉ SÍLE

Když se 16. dubna 1949 sešlo na první schůzce těchto sedm vltavotýnských vodáků - Miroslav Bilicz, František Frýd, Karel Frýd, František Kobera, Leopold Sekera, Vojtěch Vejvoda a Jaroslav Tříška - určitě netušili, že za 59 let uspořádá jimi založený kanoistický klub mistrovství světa a další světové závody. „Měli jsme opravdu úspěšných posledních deset let. Zorganizovali jsme pět světových závodů, když ten šestý v roce 2002 nám uplaval s povodní. Každé dva roky jsme tedy uspořádali světový závod a to je na klub v osmitisícovém městě opravdu úspěch,“ spokojeně uvedl na oslavách 60 let založení Kanoistického klubu Jiskra Týn nad Vltavou jeho předseda Jaroslav Luňáček.

Slavnostní schůze s oslavou šedesátých narozenin KKJ Týn probíhala v týnské Sokolovně v listopadu. „Když jsem si poslechl zprávu předsedy klubu o úspěších v posledních deseti letech, tak mohu jen konstatovat, že to lepší již téměř ani nemůže být. Kanoistický klub dospěl do situace, kdy organizuje světové závody. Loni Týn úspěšně hostil mistrovství světa, kde týnský odchovanec Jan Luňáček získal juniorský titul. Kam tedy dál? Třeba by týnská kanoistika mohla v budoucnosti vyslat některého svého závodníka či odchovance na olympiádu. Tady vidím prostor k dalšímu posunu sportovní kvality kanoistického klubu,“ uvedl starosta města Týn Karel Hájek, který byl jedním z čestných hostů. „Mít takto úspěšný klub ve městě si přeje asi každý starosta. Za prvé klub pozitivně ovlivňuje mládež, která se věnuje sportu a netropí ve městě neplechu. A za druhé je to samozřejmě výborná reprezentace města, která je k nezaplacení,“ doplňuje starosta. A proč se kanoistice v Týně tak daří? „Je to především díky tomu, že máme podporu města a od roku 1998 úzce spolupracujeme s Jadernou elektrárnou Temelín, která nám „finančně kryje záda“ při největších

akcích. Především však máme v klubu padesátku nadšenců, kteří závody zadarmo a ve svém volnu připraví a zorganizují. Jen díky takovému zázemí se o Týnu v kanoistickém světě ví jako o místě, kde pořádají dobré závody,“ vysvětluje si úspěch klubu předseda Jaroslav Luňáček.

Vltava je jejich láskou na celý život

Při oslavách narozenin se většinou chválí, ale i hodně vzpomíná. Dva postřehy opravdových kanoistických pamětníků, pro které se stala Vltava láskou na celý život, se mi podařilo zachytit přímo v Sokolovně. „V oddíle kanoistiky jsem prakticky od jeho založení, tedy šedesát let. Nejdříve jsem jezdil, ale po vojně jsem začal dělat rozhodčího a to dělám dodnes. Strašně rád pozoruji Vltavu a ty mladé na barevných kánoích. Víte, je to pro mě taková životadárná energie, která mi dává optimismus do dalších dnů. V oddíle máme řadu šikovných mladých kanoistů a přeji jim hodně úspěchů a pěkných dnů na naší Vltavě,“ vzpomíná Oldřich Spěvák (76 let).

„S týnskou kanoistikou žiji od jejího začátku před šedesáti lety. Se svým bratrem jsem jezdil krátké i dlouhé tratě, ale i maratóny.

Největší sportovní akcí bylo loňské Mistrovství světa v kanoistickém maratonu.

Například jsme třikrát vyhráli největší a nejdéší závod v republice Budějovice - Praha. Následně jsme si udělali trenérské zkoušky i zkoušky na rozhodčí a začaly jezdit naše děti. Když srovnám naši dobu a dnešek, tak dnes mají závodníci především lepší materiál, tedy lodě a pádla. Vrcholová kanoistika se dnes dělá na plný úvazek, my jezdili po večerech,“ srovnává své sportování s možnostmi současných mladých kanoistů Jiří Plaňanský (78 let) a dodává na závěr, „základem dobrého kanoisty však pořád zůstává dřina na vodě i na suchu a já mám radost, že takových mladých je v Týně pořád dost.“

Václav Brom

Kanoistická mládež při prohlídce kronik klubu

NEVIDOMÍ SI MOHOU PROJÍT TEMELÍN PO SLUCHU

Turbínu, generátor, transformátor a řadu dalších zvuků mohou od listopadu slyšet zájemci, kteří navštíví Informační centrum Jaderné elektrárny Temelín. To totiž rozšířilo nabídku pro své návštěvníky o dvanáct charakteristických zvuků elektrárny.

„Hledali jsme způsob, jak elektrárnu přiblížit lidem, kteří si ji nemohou prohlédnout. Zejména pro lidi se zrakovým postižením je zvuk jednou z možností, jak si věci lépe představit. Proto jsme připravili zvukovou prohlídku Jaderné elektrárny Temelín. Využívat ji budeme i pro návštěvníky, kteří se přímo na bloky nedostanou. Například základní školy, kdy je žákům méně než patnáct let a do areálu elektrárny ještě nemohou,“ vysvětluje důvody použití zvuků tiskový mluvčí JE Temelín Marek Sviták.

Zvuková prohlídka trvá asi patnáct minut a byla připravena ve spolupráci s rozhlasovou stanicí Český rozhlas České Budějovice. Návštěvníci během ní například slyší průchod zaměstnanců elektrárny přes vstupní turnikety, zvuky typické pro práci turbíny, generátoru, šumění vody v chladicích věžích, ale navštíví i temelínskou jídelnu. „V následujících měsících chceme zjistit, jaký ohlas bude tato novinka mít. Již první ohlasy byly pozitivní, proto přemýšlíme o rozšíření této základní sady zvuků,“ dodává Sviták.

Je to ojedinělá záležitost. Temelínu patří pochvala

První, kteří si zvukovou prohlídku Temelínem prošli, byla skupina dvaceti zrakově postižených dětí, kterým se v rámci volnočasových aktivit věnuje českobudějovický Tyflokabinet. „Je dobře, že některé společnosti přibližují své expozice lidem s postižením. Zpravidla se jedná o bezbariérové úpravy, ale programy určené přímo pro zrakově handicapované často chybí. Zvuková procházka po Jaderné elektrárně Temelín je tak ojedinělou záležitostí, se kterou jsem

se setkal poprvé,“ chválí temelínskou novinku ředitel Tyflokabinetu Jan Steringa.

Skupina z Tyflokabinetu si kromě zvukových dojmů z elektrárny odnesla i šek na částku 40 tisíc korun. „Z tohoto finančního daru pokryjeme část nákladů na pořízení speciální elektronické lupy, která mnohonásobným zvětšením například umožní slabozrakým lidem vidět běžný text nebo malé předměty,“ doplňuje Jan Steringa. „Dnešní exkurze na Temelíně byla fajn. Zvukové ukázky z elektrárny byly zajímavé. Některé mi připomínaly běžné věci. Třeba voda v chladicích věžích je podobná zvuku sprchy,“ popsala bezprostřední dojmy čtrnáctiletá Lucie Hovorková.

„Zvuky se mi líbily. Některé připomínaly tekoucí vodu, ale i vysavač. Dobrý byl model palivového souboru, na který jsem si mohl sáhnout,“ řekl dvanáctiletý Radek Klabouch. „Program exkurze byl moc pěkný. Hlavně zvuky Temelína. Rád si je poslechnu ještě jednou,“ uvedl devítiletý Karel Lískovec. A aby zvuky Temelína mohl Tyflokabinet využívat i v Budějovicích, tak dostal Jan Steringa od elektrárny CD nosič s těmito nahrávkami.

Václav Brom

BRUSLENÍ NA NÁMĚSTÍ JIŽ POTŘETÍ

I v letošním roce si mohou obyvatelé a návštěvníci Českých Budějovic zabruslit přímo na náměstí Přemysla Otakara II. Veřejné kluziště pod vánočním stromem je otevřeno od 5. prosince do 6. ledna každý den.

Vstup na něj je zdarma, brusle si lze zapůjčit přímo na místě. Kromě půjčovny je k dispozici i „punčovna“.

Kluziště opět v rámci podpory regionu sponzoruje Jaderná elektrárna Temelín, která na něj přispěla částkou 1,5 milionu korun. Zbýlých 1,2 milionu, potřebných na provoz, dodalo město České Budějovice.

„V zastupitelstvu se sice strhla diskuse, zda je vhodné v době hospodářské krize věnovat peníze právě na tento účel, ale nakonec zastupitelstvo příspěvek schválilo. Je nepochybné, že kluziště výrazně oživuje náměstí. Lidé díky němu nejsou schováni v obchodních domech, ale užívají si adventu přímo v centru města. Vnímáme kluziště také jako určitou formu podpory podnikatelů v centru,“ poznamenal primátor Českých Budějovic Juraj Thoma.

Obdobné pochyby se objevily i mezi veřejností, odpovědí jim však je obrovský zájem o kluziště, především ze strany mladých lidí, které lze denně vidět na náměstí. „Podle mě je to super, náměstí hned jinak žije. Sice to město něco stojí, ale podle mě je třeba se i bavit, i to patří k životu. A hlavně je ale vidět, že to za to stojí, když je tu tak plno,“ uvedla jedna z návštěvnic kluziště, dvaadvacetiletá Martina Nováková. Jako tradičně v předchozích dvou letech

bylo kluziště veřejnosti otevřeno po příletu anděla, který se na budějovické hlavní náměstí Přemysla Otakara II. snášel vždy v podvečer 5. prosince, naposledy se bude bruslit na Tři krále. Bruslí se vždy v pevně daných časech: v 10:00-13:00, 14:30-17:30 a 19:00-21:30 hodin, mezikusy jsou určeny na údržbu. „V dopoledním bloku si mohou kluziště pro své žáky a studenty zamluvit českobudějovické základní a střední školy,“ připomněl primátor.

Milan Brabec

IC TEMELÍN - LETOS ASI BEZ REKORDU

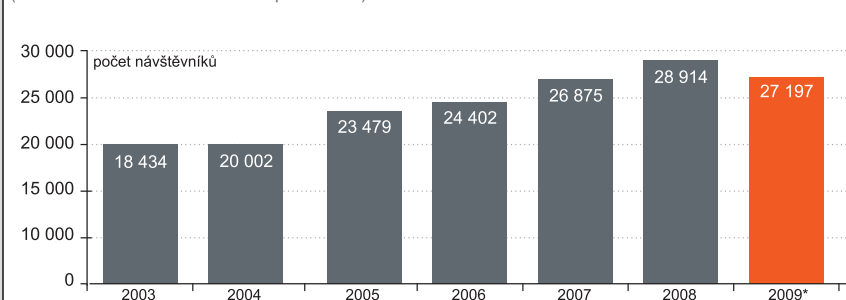
Za jedenáct měsíců letošního roku navštívilo JE Temelín již 27 197 návštěvníků. Od roku 1991 již návštěvnost dosáhla 360 tisíc lidí.

Hranici návštěvnosti dvacet tisíc lidí ročně IC JE Temelín překonalo v roce 2004 a od roku 2007 se počet návštěvníků stabilizoval mezi 26 - 29 tisíci lidí ročně. „Pozitivně se projevila spolupráce s Jihočeskou centrálou cestovního ruchu a jihočeskými informačními centry. Nyní se intenzivněji diskutuje o dostavbě třetího a čtvrtého bloku, a to u lidí budí zvědavost a zájem o naše informační centrum. Proto věříme, že příští rok vysokou návštěvnost udržíme. Po třech uplynulých rekordních zápisech návštěvnosti letos asi rekord nebude, ale i přesto je zájem o Temelín stále vysoký. Za to všem, kteří k nám přijeli, děkujeme a těšíme se na další návštěvy v roce 2010,“ říká tiskový mluvčí JE Temelín Marek Sviták.

Daniela Radevová

Graf návštěvnosti IC JE Temelín 2003-2008

(srovnávané období leden-prosinec)

*) Návštěvnost roku 2009 je stavem k 30.11.

Zdroj grafu: databáze návštěvníků Informačního centra JE Temelín

Kontakty pro objednání exkurze v Informačním centru elektrárny Temelín:

E-mail: infocentrum.ete@cez.cz

Telefon: 381 102 639, Fax: 381 104 900

SCHWARZENBERGSKÉ SVÍCENÍ MĚLO VELKÝ ÚSPĚCH

Letos tomu bylo rovných sto let, kdy se na zámku Hluboká nad Vltavou rozzářily první žárovky. Toto významné výročí se stalo příležitostí k netradičním prohlídkám s názvem Schwarzenberské svícení.

Po celý listopad se tak mohli návštěvníci „přenést“ do dřívější doby a sledovat scény ze života tehdejších majitelů zámku Adolfa Josefa Schwarzenberga, jeho manželky Idy a syna Jana Nepomuka, které pod vedením Mgr. Richarda Vlasáka z Českých Budějovic nacvičili pracovníci jihočeského Národního památkového ústavu.

Lidé se při této příležitosti dozvěděli spoustu zajímavých věcí a také si mohli zasoutěžit o drobné ceny, jako například pohlednice. Ty vyhrál ten, kdo například správně odpověděl, že plat ředitele schwarzenberského panství činil na začátku minulého století 500 korun měsíčně.

Zatímco ředitelův výdělek odhadli návštěvníci ze tří možností celkem snadno, hůře tomu bylo už s německými názvy jihočeských měst. Tak schválně, co to znamenalo, když rodina Schwarzenbergů cestovala z Krumau přes Wittingau do Neuhausu? Krumau jako Český Krumlov uhádl téměř každý, ovšem Wittingau coby Třeboň je méně známá, a to, že Jindřichův Hradec se německy nazývá Neuhas, nevěděl skoro nikdo.

Prohlídka ukázala návštěvníkům i různé dobové přístroje na elektrický pohon - například půldruhého metru vysoký vysavač, žehličku nebo ohříváč čaje. K vidění byly i dobové žárovky, kondenzátory, izolátory a další součástky sloužící k vedení elek-

Odpolední čaj v podání tehdejších majitelů zámku Adolfa Josefa Schwarzenberga, jeho manželky Idy a syna Jana Nepomuka.

trického proudu. Mnohé z těchto exponátů pocházely z továrny proslulého českého průkopníka elektrifikace Františka Křižíka. Příchozí byli z netradičních prohlídek nadšeni. „Přijeli jsme až z Pelhřimova na návštěvu příbuzných kousek od Hluboké a původně jsme si mysleli, že je zámek přes zimu zavřený. Když jsme se však dozvěděli, že jsou tady netradiční prohlídky, tak jsme přišli a nelitovali. Myslím si, že je to daleko lepší než pouhé procházení místnostmi

s otřepaným výkladem, kolik je tady obrazů, zbraní, z čeho jsou lustry a podobně. To v podstatě slyšíte na každém zámku,“ míní Josef Pilný, který zámek navštívil s manželkou a dvěma dětmi.

To, že Schwarzenberské svícení mělo mezi lidmi velký úspěch, potvrdila i zámecká pokladní Eva Kobosová. „Prakticky všechny prohlídky byly vyprodány a ještě jsme museli přidávat další,“ řekla.

Pavel Hlouch

LHOTECKÝ MOCBOJ PODRUHÉ

V letošním roce proběhl ve sportovním areálu Lhota pod Horami již druhý ročník Lhoteckého mocboje. Ten opět uspořádala TJ Slavoj Temelín v rámci sportovní části 4. Temelínského Oranžového roku, jehož hlavním partnerem je Jaderná elektrárna Temelín. Z vítězství se letos radovalo družstvo ve složení Libor Kalina, Václav Hrdlička a Slávek Herman.

Soutěž je vypsána pro tříčlenná losovaná družstva. Soutěží se v tenise, líném tenise, stolním tenise, bowlingu, nohejbalu, šipkách, hodu na basketbalový koš a střelbě na branku, tedy v osmi rozmanitých disciplínách.

Za vítězi skončilo na druhém místě mužstvo favoritů ve složení Pavel Melounek, Karel Tůma a Václav Hornát a třetí byl tým Jan Soucha, Miroslav Panoch a Stanislav Jaroš.

„Děkuji rozhodčím za férové rozhodování, ščítatelům za přesná čísla a hlavně všem hráčům za kvalitní sportovní výkony a ukázněnost. A již se jistě těšíme na třetí ročník v roce 2010,“ uvedl na závěr 2. Lhoteckého mocboje jeho prezident Pavel Novotný. Jednohlasný souhlas účastníků, který zaburácel sálem, byl jasnou odpovědí všech zúčastněných. Takže na shledanou při třetím ročníku Lhoteckého mocboje v roce 2010.

Václav Hrdlička

VÁNOČNÍ STROMY A STROMKY

Vánoční strom, stromek nebo stromeček patří k symbolům Vánoc. Další obce a města se připojují k těm, které o první adventní neděli rozsvěcují vánoční strom na veřejném prostranství. Mnohé spatříte také v okolí Jaderné elektrárny Temelín.

V Protivíně čekaly na rozsvícení davy

Davy lidí – od důchodců po batolata s rodiči – očekávaly 29. listopadu před kostelem sv. Alžběty v Protivíně na rozsvícení vánočního stromu. Než se tak stalo, potřeť v novodobé historii města, promluvil starosta Jaromír Hlaváč. „Podle toho, kolik vás tady vidím, se tato akce velmi líbí a asi se stane jednou z dalších tradic našeho malého, ale snad krásného města. Strom nám darovala lesnická škola a až se rozsvítí, bude na měsíc chloubou našeho náměstí,“ pronesl a vyzval k zamyšlení, co adventní doba znamená.

Farář Evangelické církve metodistické Filip Jandovský zdůraznil kontrast světla a tmy: „Vánoční strom vyniká v temnotě, připomíná maják v širém poli náměstí. Docela se mi líbí jeho výtvarné pojetí, v jednoduchosti je krása. Osobně budu mít také nějaký jednoduchý stromeček, možná malý v květináči nebo jenom pár větvíček.“

Vánoční přání evangelického faráře z Protivína zní prostě: „Byl bych hlavně rád, kdyby se rodiny sešly pospolu, aby si lidé vzájemně dávali přátelství, lásku, porozumění i odpuštění. Co najdou pod stromečkem, to už může být nějaká drobnost. Stromeček přetrvává v jakékoliv době, krize – nekrize. Patří k Vánocům, které jsou, zdá se mi, jednou z mála příležitostí, kdy lidé mají k sobě blíž.“

Žák 7. B Filip Vítek si přál pod stromeček kolo, helmu a další cyklistické doplňky. Ježíškovi psal několikrát, když byl ještě menší. Teď jeho přání snad splní rodiče. Stříbrtobílo-modré osvětlení stromu před kostelem v Protivíně by zpestřil pestrobarevnými žárovkami a rozvěsil by na něm ještě více krabic připomínajících vánočních dárky. Pokud jde o vánoční stromek doma, je podle něj jedno, zda to bude smrček, borovička nebo nějaký exotičtější exemplář. „Nevadí, když bude mít nějakou křivou větvičku, hlavně aby pod ním byly dárky.“

Ve zlivské mateřince stromek do každé třídy

Druhým rokem se vánoční strom rozsvítí před Městským úřadem ve Zlivi. K pohodové náladě přispěly pásmem písniček a básniček děti z mateřské školy. Kdo chtěl, mohl na spodní větve zavěsit ozdoby donesené z domova. Jak si s vánočními stromky poradí děti přímo ve školce? „V každé třídě bude jeden stromeček. Děti si ho ozdobí buď vlastními ozdobami vyrobenými ve školce různými technikami z přírodních

materiálů, nebo mohou použít i ozdoby zakoupené. Vánoční výzdobu si připraví každá třída sama, do toho paním učitelkám nemluví,“ dušovala se ředitelka mateřské školy Taťána Hačková. „Letos jsme dostali nové umělé stromky. Jeden z těch starých bude na schodišti, možná některý další někdo vyzdobí ještě na zahradě,“ naznačila paní ředitelka a obhajovala plastové jehlíčky před přírodním, „akorát jedna třída mívala čerstvý stromek, protože maminka jednoho dítěte pracovala v lese a stromek jí vždycky věnovala. Zdobíme je kvůli vánočním besídkám dřívě, před Třemi králi by tady stály holé klacky. Třídy, šatny a chodby doplníme chvojí, na které chodí děti do lesa.“

Mateřská škola Zliv se letos může těšit na bohatšího Ježíška díky sociálnímu zákonu. „Do organizace nám vrátil téměř padesát tisíc korun s tím, že je lze použít na ostatní neinvestiční výdaje, tedy převážně na hračky. Každá paní učitelka dostane určitý obnos a pro svoji třídu nakoupí drobné hračky. Ty větší objednáme po poradě s nimi,“ posala Taťána Hačková.

Triatlonista chce pod stromeček hlavně klid

Ředitel závodu XTERRA CZECH Hluboká nad Vltavou a někdejší dlouholetý reprezentant České republiky v triatlonu Michal Piloušek obtížně v podnikatelském tempu po první adventní neděli hledal čas na zodpovězení otázky, co by si přál pod stromeček: „Klid a pokoj... a v březnu aby se nám narodil zdravý Ježíšek, protože očekáváme radostnou událost.“ Pak přece jen na chvíli přepnul od dodávek konstrukcí pro solární panely a zavzpomínal na dětství: „Vždycky jsme měli živý stromek. Babička byla věřící, takže Vánoce u nás bývaly opravdu křesťanské. Když se řekne slovo Vánoce, vybaví se mi pohoda. Naprostá pohoda a téměř zážrak v podobě plechovky pepsi coly v ledničce, na to už si málokdo vzpomene... Nejvíce mě asi potěšilo skládací kolo, které jsem pod stromeček dostal asi v deseti letech. Ježíškovi jsem mimochodem psal ještě ve třetí čtvrté třídě. Zatím se mi každý rok daří najít o Vánocích pohodu, ale samozřejmě bych byl radši, abych celý advent strávil tím, že budu myslet jenom na svoje bližní a čekat na příchod spasitele...“

U některých seniorů stromek nebude
Nejstaršímu občanovi obce Čičenic Karlu

Kolářovi bylo v létě 88 let. S manželkou Annou bydlí ve vesničce Strpí u Čičenic. Předvánoční běsnění v obchodech i vánoční očekávání je míjeji. „Dcery jsou vda-

né už přes třicet let a co odešly z domova, žádný vánoční stromek vůbec neděláme. Pro nás jsou svátky vánoční jako každá jiná neděle. Žádné slavnostní jídlo ani cukroví. Nic nepečeme. Manžel má silnou cukrovku, ani já sladké nemůžu. Těch pár kousků nám přivezou děti," svěřila se paní Anna s připomenutím dávných časů, kdy v Újezdci lesník Dráb prodával vánoční stromky, které pak Kolářovi zdobili v chalupě ve Strpí.

Václav Beneda

VÁNOČNÍ STROMEČEK

Vánoční stromky měly ochrannou funkci. Ozdobené větve rozdávali i koledníci. V některých krajích se také zavěšoval nad štědrovečerní stůl ozdobený malý stromek, ovšem špičkou dolů. Tradice zdobení stromku, tak jak ji známe dnes, pochází z německých měst. Zpočátku nebyl zdoben svícemi. Jedna z prvních zpráv o ozdobeném, osvětleném stromku v místnosti je v brémské kronice z roku 1570. Nejdříve bychom jej našli v cechovních a řemeslnických domech. Do soukromých prostor začal pronikat až v polovině 17. století. V 19. století opouští německé prostředí. Ujímá se nejprve ve městech, poté na venkově, většinou ho přijímají dříve protestanté než katolíci. Katolická církev považovala zpočátku zdobení stromů za pohanský zvyk. V mnohém měla pravdu. Germánské kmeny prý tak kdysi o zimním slunovratu uctívaly boha Wotana.

Vánoční stromek v Česku

V Česku nemá vánoční stromek dlouhou tradici. Poprvé jej postavil pro své přátele v roce 1812 ředitel pražského Stavovského divadla Jan Karel Liebich na svém libeňském zámku. Nový zvyk se však začal prosazovat jen pozvolna, a to až ve 40. letech 19. století v bohatých pražských měšťanských rodinách. Na vánočních trzích se sice začaly prodávat z Německa dovezené umělé stromečky vyřezané z kartonu nebo tenkých prkének, ale kupující o ně nejvíce měli zájem. Více se ujaly živé stromečky, smrčky, jedličky nebo májky ozdobené sladkým pečivem, perníkem a především ovocem - jablky nebo hruškami, mandlemi či rozinkami. Zřejmě roku 1860 se na stromečku v Čechách poprvé rozsvítily lojové svíčky. Do venkovských stavení pronikaly ozdobené vánoční stromečky ještě pomaleji. Až do první světové války bývala v mnoha domácnostech pouze ozdobená smrková nebo jedlová větev.

SVÍTÍ PRO VŠECHNY LIDI DOBRÉ VŮLE

Pět, čtyři, tři, dva, jedna - svítíme...Úderem 18. hodiny první adventní neděle odpočítal starosta města Karel Hájek, spolu s několika stovkami lidí na náměstí, posledních pět vteřin k rozsvícení vánočního stromu pod kostelem sv. Jakuba. Nutnou podotknout - krásného stromu.

„Nechť svítí celý advent a vánoční svátky všem lidem dobré vůle. Když jsme s tradicí slavnostního rozsvícení vánočního stromu začali před čtyřmi lety v rámci projektu Vltavotýnský Oranžový rok, tak jsme měli

krásný strom. Rok poté byl zase hezčí, loni byl krásný a letos je ještě krásnější. I vám všem přeji krásné Vánoce," uvedl při rozsvícení stromu na náměstí starosta.

Václav Brom

Lukáš Novotný, ZŠ logopedická, Týn nad Vltavou (7 let)

Hana Šindelářová, ZŠ Máj České Budějovice (11 let)

HRAJEME SI S TEMELÍNEM

V minulém čísle jsme vyhlásili letošní poslední **LITERÁRNĚ MALÍŘSKOU SOUTĚŽ**. Ta je určena pro mládež od 3 do 18 let. Jako téma jsme zvolili: „**ZIMA, VÁNOCE, SILVESTR**“. Za krásné obrázky všem děkujeme. Obrázky pěti autorů otiskujeme a malířům a malířkám posíláme z redakce vánoční překvapení.

V ROCE 2010 SE ZMĚNOU

Soutěž **HRAJEME SI S TEMELÍNEM** v této podobě končí. V prvním čísle Temelínek 2010, které vyjdou v únoru, vás na této poslední straně čeká překvapení. Představíme vám nové, mladé průvodce elektrárnou Temelín a bude jen na nich, jestli pro vás soutěž v příštím roce připraví. V tomto čísle ještě necháme naše dvojčata odpočívat na titulní straně. Nechme je na snowboardu odjet z letošního roku a vjet do roku 2010.

Za redakci Temelínek vám, mladým čtenářům, přeji krásné Vánoce, něco sněhu na horách a ledu na rybnících. Užijte si zimní radosti. Ať se vám v roce 2010 daří ve škole a především jste zdraví a veselí. Vždyť s úsměvem jde všechno lépe. Příjemné prožití posledních dnů roku 2009 a úspěšný rok 2010 vám přeje

Václav Brom, šéfredaktor Temelínek

Daniel Kotaška, ZŠ Štěpánovice (8 let)

Tereza Tůmová, Písek - Smrkovice (10 let)

Milan Kubík, ZŠ Žimutice (10 let)